

VIETOVĚS

BAUGŪNĖS VAIDUOKLIS

(apie 1954 m.), vienas traktorininkas ten arė lauką, visai nežinodamas, jog čia kažkieno poilsio vieta. Jis pastebėjęs, kad traktorius verčia kaulus. Sustojęs ir juos apžiūrėjęs. Prie tų kaulų radęs ir ilgą plaukų kasą. Ją pačiupinėjęs nusistebėjo, kokia ji ilga. Baigęs darbą kaip niekur nieko grįžo namo. Naktį šiam žmogui prisispnavė, kad jauna moteris su ilga geltona kasa įsakmiai liepusi netampyti jos už kasą. Atsibudo vargšas artojas išpiltas šalto prakaito ir daugiau niekada nei traktorium ten važiavo, nei pėsčias ėjo, o paskui ir pamiršo, ar jis čia sapnavo, ar jam tiesiog pasivaidenę. Dar ilgai buvo kalbama, kad ten klajojanti paslaptingos ilgakasės siela ir gąsdinanti žmones, nes pykstanti už išniekintą kapų ramybę.

Dabar Bauginės nebėra, tik suarti laukai.

*Papasakojo Zofija Brazienė
Užrašė Rita Grišienė*

IŠ KUR KILĘ ŠAUKĖNŲ APYLINKĖS KAIMŲ PAVADINIMAI

Dabartiniais vardais tuos kaimus pakrikštijęs vienas ponas. Kartą, apžiūrinėdamas apylinkes, jis privažiavęs vieną gyvenvietę, o ten žemė sėta nusėta šukėmis. Kur jo akys bepažvelgia – šukės ir šukės. Ponas, nežinodamas ką pasakyti, tik tarstelėjęs :

– O jūs šukiškiai! Tikri šukiškiai!

Po keleto kilometrų ponas vėl privažiavo kaimelį, tikriausiai neseniai degusį, nes visur pūpsėjo pelenų krūvos. Ponui nosį užgniaužė stiprus degėsių kvapas, ir jis paskubomis teištara žmonėms:

– Peleniai.

Kiek pavažiavęs ponas išgirdo kažkur garsiai šūkaujant ir netrukus pamatė nemažą kaimą. Mato ponas, kad su jų gyventojais pakalbėti nepavyks, nes jis vienas neperšauks viso kaimo. Apsuko arklius ir išvykdamas burbtelėjo:

– Na ir šaukėnai.

Ponui greit nuotaiką pakėlė mažo kaimelio vaizdas. Kiekvienas kaimo žmogus susikaupęs dirbo be jokių riksmų. Ilgai svečias grožėjosi ramaus kaimelio vaizdu, o išvažiuodamas kaimiečius pagyrė:

– Ramus jūsų kaimas, ir jūs tokie ramučiai.

Pravažiavęs keletą kalvelių, ponas dar maloniau nustebo. Prieš jo akis atsivėrė kaimas, kurio gyventojai plušėdami laukuose linksmi dainavo, o sodybose krykštavo laimingi vaikai. Ir pats ponas buvo priimtas labai svetingai. Visą vakarą jis kaimiečiams kartojo:

– Aukseliai jūs, tikri aukseliai.

Taip dabar ir vadinasi Šukiškių, Pelenių, Šaukėnų, Ramučių ir Aukselių kaimai.

Užrašė Laima Norvilaitė

KAIP ATsirado VIDSODIS

Seniai seniai, vidury plačių laukų, gyveno ponas. Jo namas buvo labai gražus. Tada ponas sugalvojo pasodinti aplink namą didelį sodą. Kaip sugalvojo, taip ir padarė. Sodas buvo didelis ir nuostabiai gražus. Tačiau ponui vis tiek buvo liūdna.

Vaikščiojo ponas po sodą ir mąstė. Staiga jo galvoje šmėstelėjo mintis: reikia pastatyti bažnyčią. Į bažnyčią rinksis žmonės, ir jam nebus liūdna. Netrukus bažnyčia buvo pastatyta. Žmonės džiaugėsi bažnyčia ir sodu.

Ponas suprato, kad žmonėms čia patinka ir pasiūlė aplink bažnyčią statyti sau gyvenamuosius namus ir visiems gyventi drauge. Žmonių, norinčių gyventi tokioje gražioje vietoje, atsirado labai daug. Taip buvo pastatytas visas kaimas. Kadangi kaimas buvo pastatytas vidury sodo, tai jį pavadino Vidsodžiu.

LEGENDA APIE KELMĘ

Tose vietose, kur dabar yra Kelmės miestas, kažkada buvo tankūs, neįžengiami miškai. Juose knibždėjo daug žvėrių ir paukščių bei kitokių gyvių. Iš už jūrų marių, kai pritrūko savos žemės,

atsikraustė čia gyventi žmonės, kurie miškus iškirto, gyvūnus išnaikino, žemę išarė.

Tuo metu Lietuvą valdė kunigaikštis Vytautas Didysis. Kartą, važiuodamas po šalį, jis užklydo į šią vietovę, nes žinojo čia esančius tankius miškus. Kunigaikštis buvo aistringas medžiotojas ir galvojo čia maloniai praleisti laiką. Deja, ką pamatė, labai jį pribloškė. Atsisėdo vidury kelmynės ir susimąstė: kodėl žmonės taip pasielgė ir kaip užglaistyti padarytus sopulius.

Sugalvojo pastatyti pilį, aplink kurią ir išaugo miestelis, pasivadinęs Kelme.

*Papasakojo Marija Pušaitė
Užrašė Idalija Stankienė*

LEGENDA APIE TYTUVĖNUS

Kadaise gyveno baisus drakonas, kuris kasmet reikalavo duoklės – gražios, nekaltos mergelės. Visos mergelės jau buvo pražuvusios jo nasruose, liko tik viena paskutinioji gražuolė. Jos žmonės niekaip nesutiko atiduoti drakonui ir išvežė paslėpti ten, kur mirksi skaidrios ežerų akys, ošia tankus šilas, stūkso puikus piliakalnis ir tyliai čiurlena upelis. Gyveno čia mergelė viena, apimta ilgesio, sėdėdavo ant upelio kranto, liedavo graužias ašaras. Upelio tylus čiurlenimas guosdavo, ramindavo, ir mergelė užmigdavo. Dėl to upelį pavadino Tyluva, ilgainiui tapusį Tytuva. Prie jo išaugo miestelis Tytuvėnai.

*Papasakojo Marija Puišaitė
Užrašė Idalija Stankienė*

APIE DUBYSĄ

Kadaise per Lietuvą tekėjo labai graži upė. O jau išdidumas jos buvo! Visiems pakeliui sutiktiems gyrėsi, kad jos vandenėlis tyriausias, švariausias, kad ją labai myli visi šaltiniai ir nuolat maitina, papildo jos vagą savo krištolo tyrumo vandenimis. Puošdavo ji galvą ievų žiedais, išdykavo su saulės spinduliais. Bet kas gi čia? Jos kelyje ėmė pasitaikyti vis daugiau kliūčių, duburių, kuriuos įveikti reikėjo daug jėgų. Pamažu išgaravo upei visas išdidumas, o žmonės ją pavadino Dubysa, nes brendant į ją reikia būti labai atsargiems - galima patekti į nenumatytą duburį.

*Papasakojo Eleonora Klimienė,
Užrašė Idalija Stankienė*

KAIP KILO VILBĖNO VARDAS

žodžio „ulbėjo“, sakė „vilbėjo“ - taip jis atsirado šnekamojoje kelmiškių kalboje ir taip buvo pavadintas gražus bevardis upelis – Vilbėnas.

Tada, kai Kelmė buvo apsupta didelių tankių miškų, savaime aišku, ir paukščių čia daug buvo – visur tik čiulbėjo, ulbėjo. Vaikai, bėgiodami tuomet dar buvusio bevardžio upelio pakrantėmis mėgo tuos paukščius pamėgdžioti – čiulbėjo, ulbėjo kartu su jais. Mažesni vaikai neištarė

*Papasakojo Zofija Leonova, gyv. Kelmėje,
Užrašė Idalija Stankienė, bibliotekininkė*